AQRAR TƏDQİQATLAR MƏRKƏZİ

Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi

Kənd Təsərrüfatı və Ərzaq Məhsulları üzrə Dünya Bazarı Konyukturasına dair Qısa İcmal

İyun 2019

M ü n d ə r i c a t

FAO-nun qlobal ərzaq qiymətləri indeksinə dair hesabatı 3
Buğda üzrə dünya bazarı konyukturasına dair qısa icmal 4
Arpanın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 7
Düyünün dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 8
Qarğıdalının dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 9
Pambıq üzrə dünya bazarı konyukturasına dair qısa icmal 10
Xam ipəyin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 12
Quru baramanın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 13
Günəbaxan yağının dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 14
Yaşıl çayın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 15
Zeytun yağının dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 16
Şəkərin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 17
Soyanın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 18
Mal ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 19
Qoyun ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 20
Donuz ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 21
Quş ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 22
Qaba yunun dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 23
Südün dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 24
Gübrənin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 26

FAO-nun qlobal ərzaq qiymətləri indeksinə dair hesabatı

(FAO-nun 7 iyul 2019-cu il tarixli açıqlaması)

FAO-nun Qlobal Ərzaq Qiyməti İndeksi iyun ayında ötən ilin iyun ayındakı göstəriciyə demək olar ki, bərabərdir, lakin alt-indekslərdə dəyişikliklər var.

- **Qlobal Ərzaq Qiyməti İndeksi** 2019-cu ilin iyun ayında orta hesabla 173.0 bənd təşkil edib, may ayı ilə müqayisədə 0.3% (0.5 bənd), ötən ilin iyun ayı ilə müqayisədə isə 0.2% **azdır**.
- **Taxıl Qiyməti İndeksi** iyun ayında orta hesabla 173.2 bənd təşkil edib, may ayı ilə müqayisədə 6.7% (11 bənd), ötən ilin iyun ayı ilə müqayisədə isə 3.8% (6.4 bənd) **çoxdur.**
- **Bitki Yağlarının Qiymət İndeksi** iyun ayında orta hesabla 125.5 bənd təşkil edib, may ayı ilə müqayisədə 1.6% (2.0 bənd)**,** ötən ilin iyun ayı ilə müqayisədə isə 14.1% (20.6 bənd) **azdır**.
- **Süd Məhsullarının Qiymət İndeksi** iyun ayında orta hesabla 199.2 bənd təşkil edib, may ayı ilə müqayisədə 11.9% (26.9 bənd), ötən ilin iyun ayı ilə müqayisədə isə 6.6% (14 bənd) **azdır**.
- **Ət Məhsullarının Qiymət İndeksi** iyun ayında orta hesabla 176.0 bənd təşkil edib, may ayı ilə müqayisədə 1.5% (2.6 bənd), ötən ilin iyun ayı ilə müqayisədə isə 5.7% (9.5 bənd) **çoxdur.**
- **Şəkər Məhsullarının Qiymət İndeksi** iyun ayında orta hesabla 183.3 bənd təşkil edib, may ayı ilə müqayisədə 4.2% (7.4 bənd), ötən ilin iyun ayı ilə müqayisədə isə 3.3% (5.9 bənd) **çoxdur**.

FAO-nun ərzaq qiymətləri indeksi, məhsullar üzrə, *aylıq* (2002-2004-cü illər 100 götürülüb)

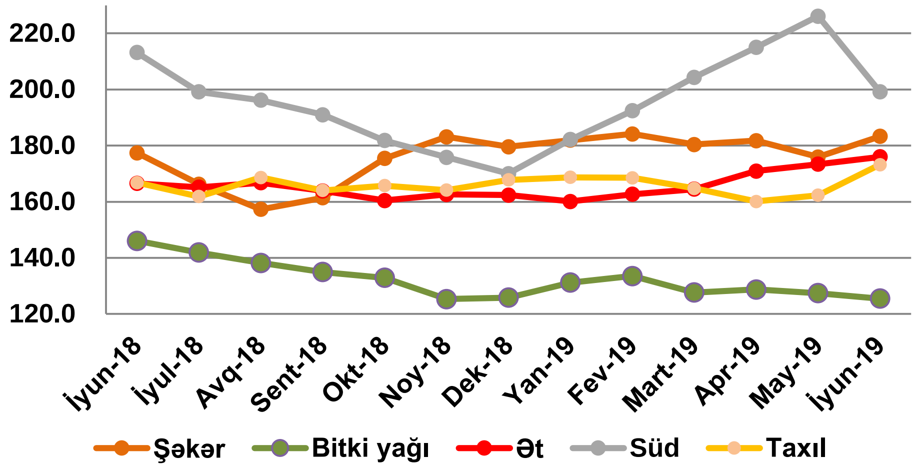

FAO-nun ərzaq qiymətləri indeksi, *illik* (2002-2004-cü illər 100 götürülüb)

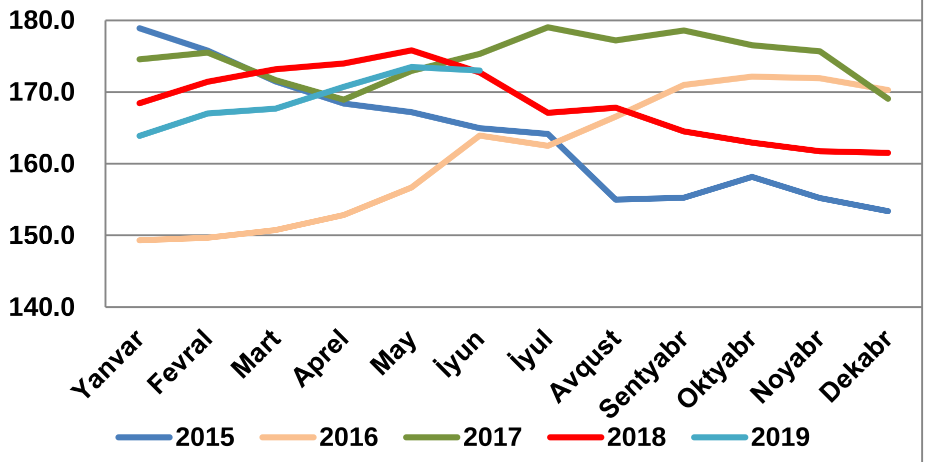

Mənbə: http://www.fao.org/worldfoodsituation/foodpricesindex/en/

Buğda üzrə dünya bazarı konyukturasına dair qısa icmal

(ABŞ-ın Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin 11 İyul 2019-cu il tarixli hesabatı əsasında hazırlanıb)

- 2019/20-ci məhsul ili üzrə qlobal buğda istehsalı həcminin 771 milyon ton olacağı proqnozlaşdırılır ki, bu da son zamanların ən yüksək göstəricisidir.

Dünya üzrə buğda bazarının tələb-təklif balansı, milyon ton

		2017/2018	2018/2019	2019/2020
TƏKLİF	İlin əvvəlinə qalıq	262	281	275
	İstehsal	762	731	771
	Cəmi təklif	1024	1012	1047
TİCARƏT	İdxal / İxrac	182	175	183
TƏLƏB	Ərzaq və toxum	596	597	609
	Yem	147	140	151
	Cəmi istifadə	743	737	760
İLİN SONUNA QALIQ		281	275	286
DÜNYA ÜZRƏ EHTİYATLARIN İSTEHLAKA NİSBƏTİ, %		***38.0***	***37.0***	***38.0***

Mənbə: *www.uswheat.org*

- Qlobal miqyasda məcmu təklifin həcm göstəricisinin 2018/19-cu məhsul ili ilə müqayisədə 35 milyon ton artaraq 1047 milyon ton olacağı təxmin edilir.
- Dünya buğda ticarətinin 183 milyon ton olacağı proqnozlaşdırılır ki, bu göstərici son 5 ilin orta göstəricisi ilə müqayisədə 4.0% çoxdur.
- Dünyada buğda üzrə istehlakın 2018/19-cu məhsul ili üzrə 760 milyon ton olacağı proqnozlaşdırılır ki, bu da son zamanların ən yüksək göstəricisidir.

- Proqnozlar reallaşacağı təqdirdə qlobal buğda ehtiyatlarının həcminin 2018/19-cu məhsul ili ilə müqayisədə 4.4% artaraq 286 milyon ton olacağı gözlənilir. Buna uyğun olaraq, dünya üzrə ehtiyatların istehlaka nisbəti göstəricisi də 38.0% səviyyəsində olacaq.
- Çində buğda ehtiyatlarının həcminin 2018/19-cu məhsul ili ilə müqayisədə 4.3% artaraq 146 milyon tona çatması gözlənilir.
- Ötən mövsümə nəzərən cari mövsümdə əsas buğda ixracatçısı olan ölkələrdə ilin əvvəlinə olan qalıqların həcminin 60 milyon tona düşməsi, istehsal həcminin isə 2018/19-cu məhsul ili ilə müqayisədə 27 milyon ton çox olacağı gözlənilir. Bununla da, əsas ixracat ölkələri üzrə ümumi təklif səviyyəsi 15 milyon ton çox olacaq.
- Qara dəniz regionu ölkələri qrupu üzrə istehsal həcminin 7.2% artaraq 133 milyon ton olması, ixracın isə 0.5% artaraq 62 milyon ton olması proqnozlaşdırılır.

Qara dəniz ölkələri qrupu üzrə icmal

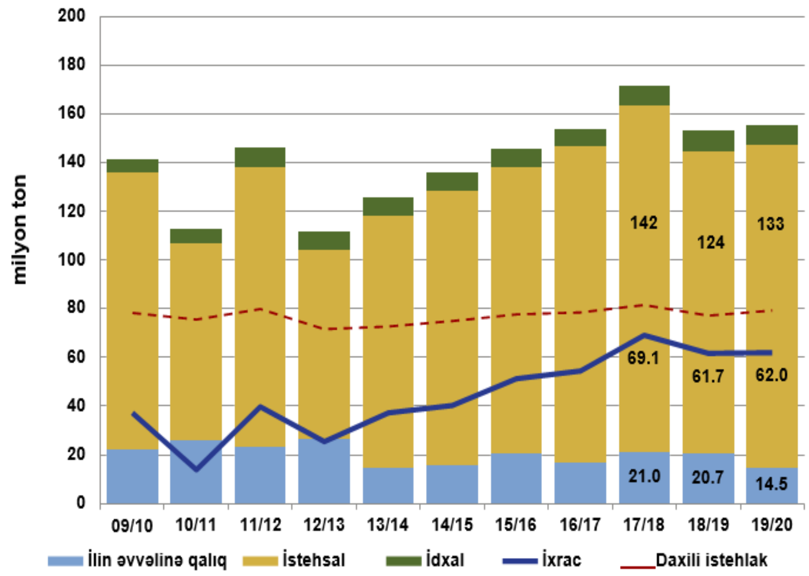

Bu qrupda əsas istehsalçılar Rusiya, Ukrayna və Qazaxıstandır.

Qara dəniz ölkələri qrupu üzrə ixrac

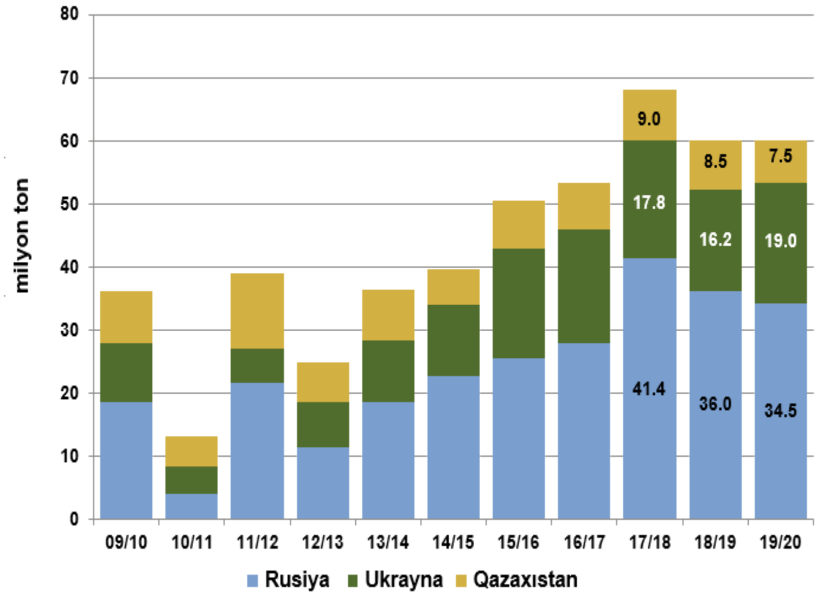

Mənbə: www.uswheat.org

- **2016-2018-ci illər ərzində buğdanın dünya bazarı qiymətində artım müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin iyun ayında buğdanın 1 tonunun dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 3.3% artaraq 206.1 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

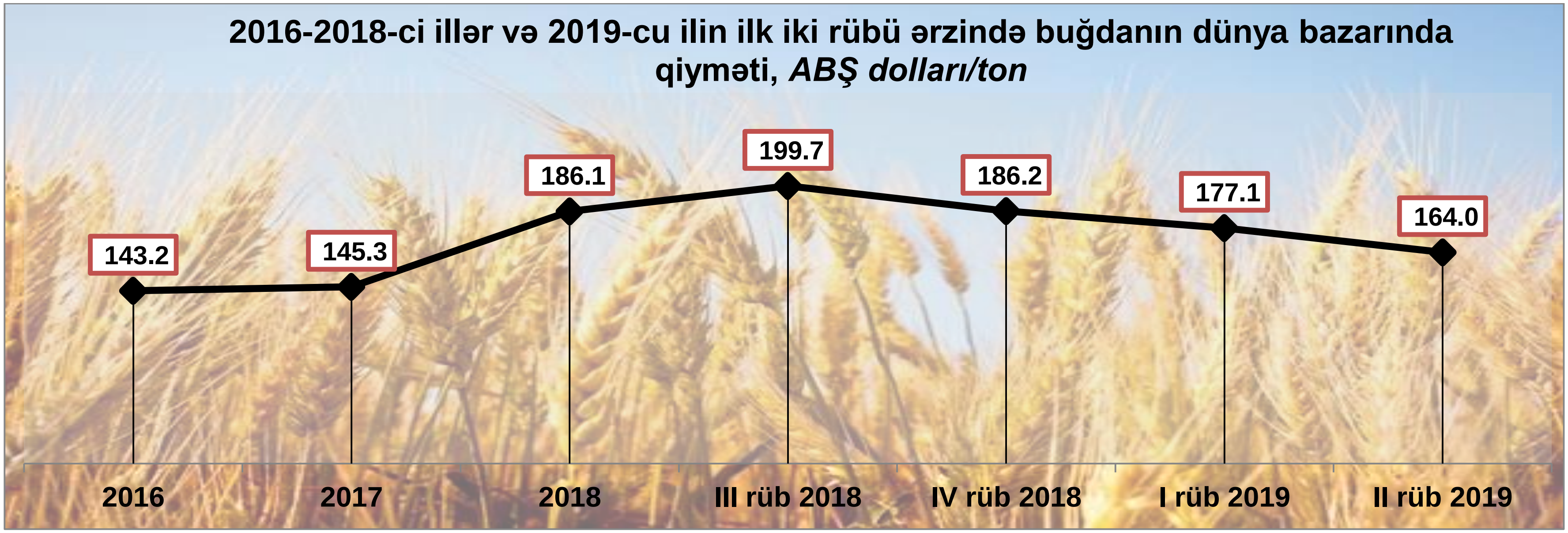

Mənbə: https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

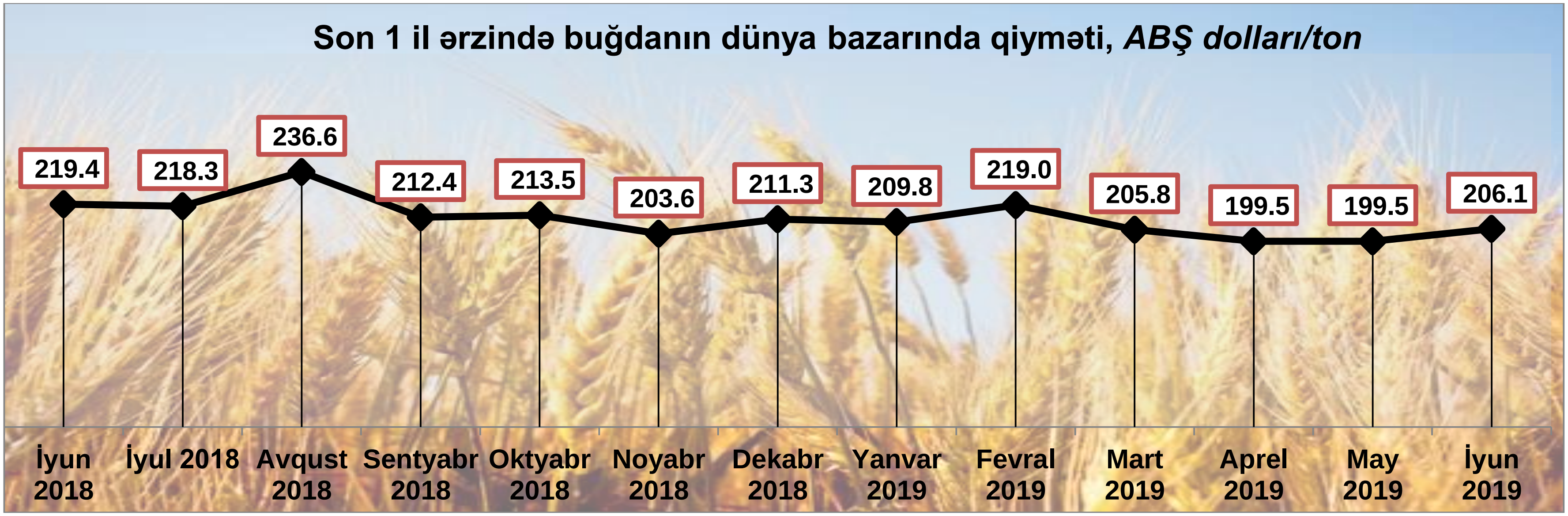

Mənbə: http://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=wheat

Arpanın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **Arpanın dünya bazarı qiymətində 2016-2018-ci illərdə artım trendi müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin iyun ayında arpanın 1 tonunun dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə dəyişməyərək 149.3 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

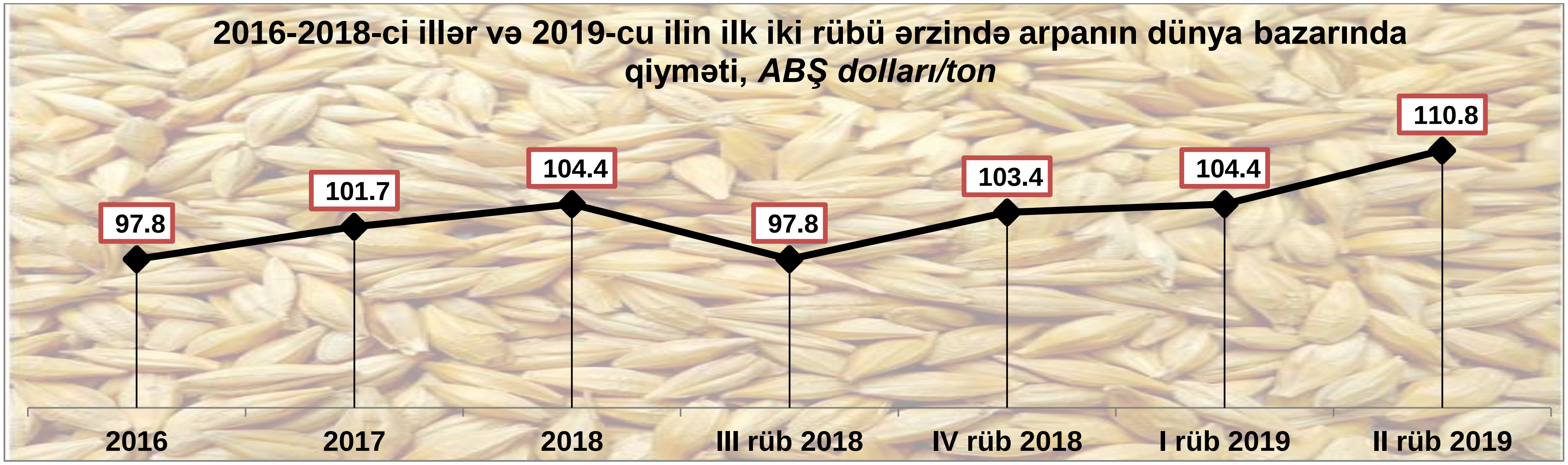

Mənbə: https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

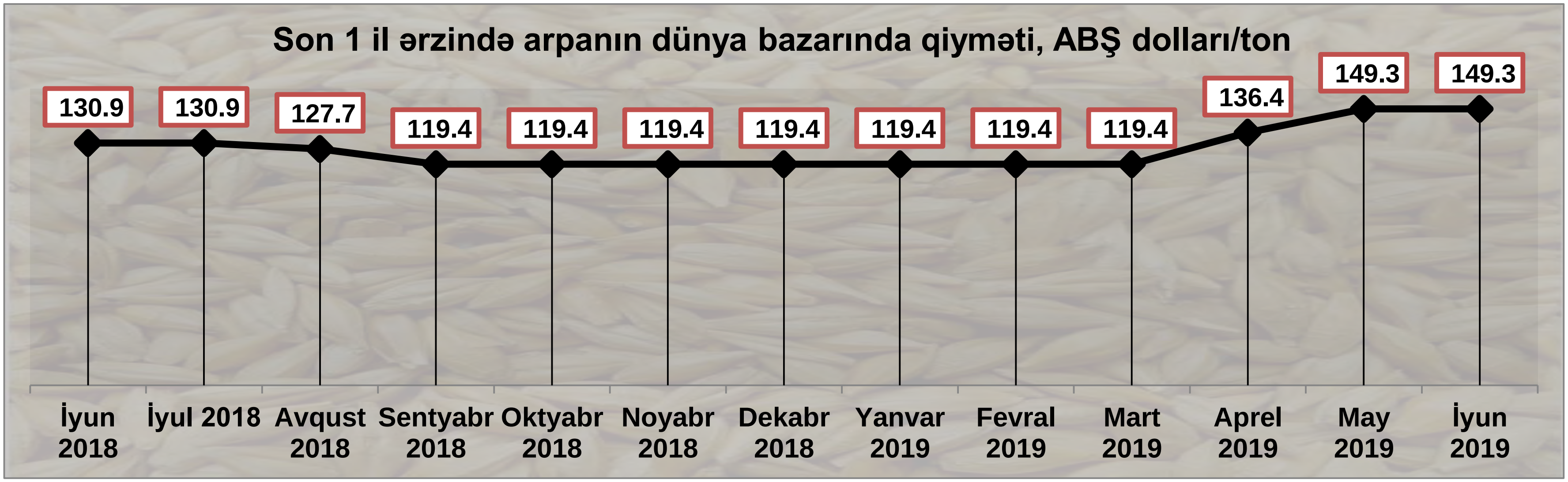

Mənbə: https://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=barley

Düyünün dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- Düyünün dünya bazarı qiymətində 2016-2018-ci illərdə artım trendi müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin iyun ayında düyünün 1 tonunun dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 2.7% artaraq 420.0 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.

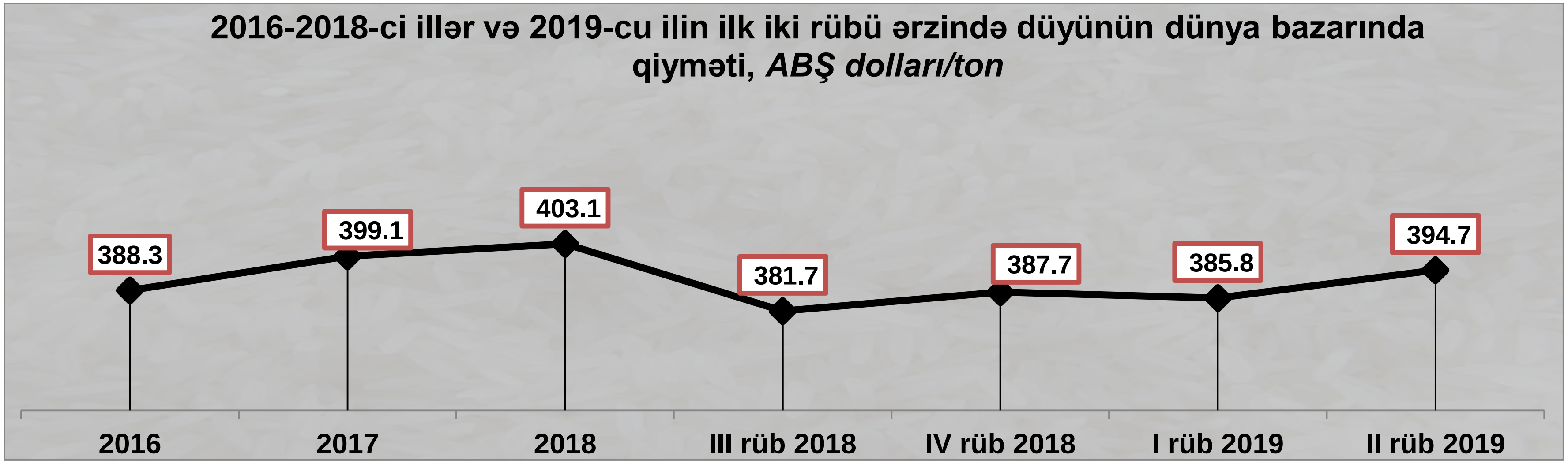

Mənbə*:* https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

Mənbə*:* https://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=rice

Qarğıdalının dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində qarğıdalının dünya bazarı qiymətində əsasən artım müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2018-ci ilin iyun ayından müşahidə olunan qeyri-stabillik 2019-cu ilin may ayından etibarən artım trendi ilə əvəz olunmuş və 2019-cu ilin iyun ayında qarğıdalının 1 tonunun dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 14% artaraq 195.1 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

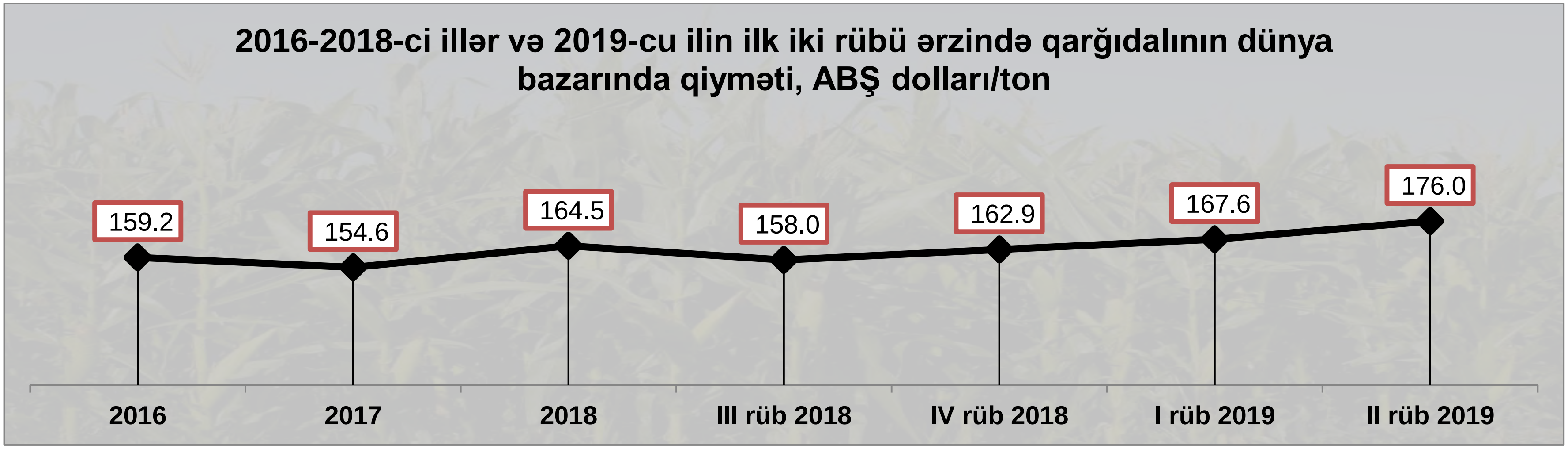

Mənbə: *https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices*

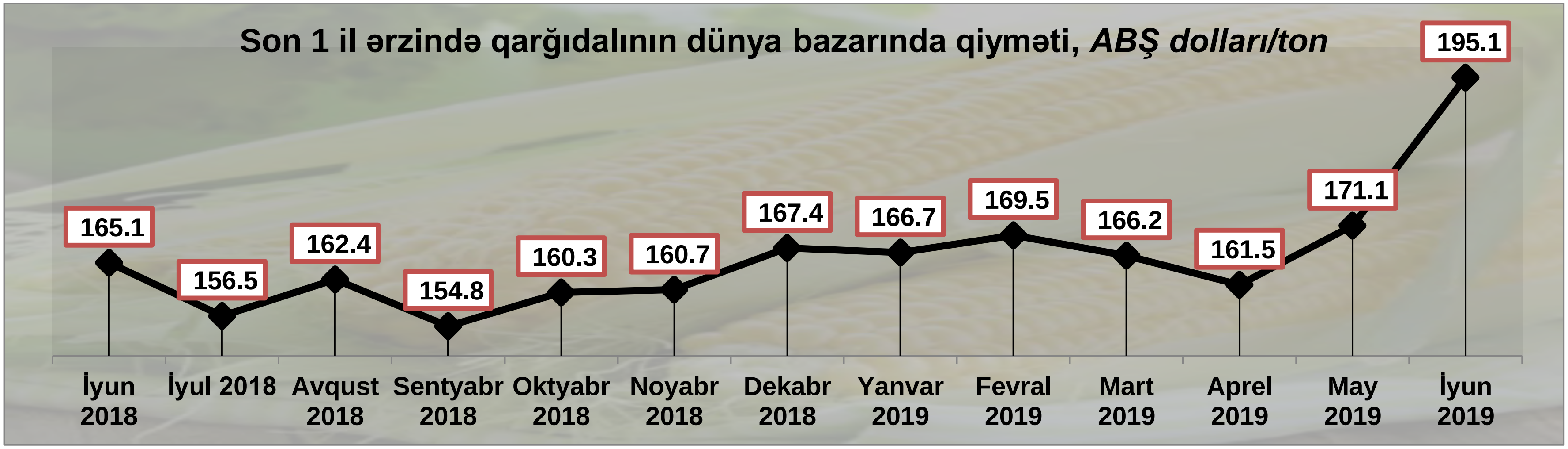

Mənbə: *https://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=corn*

Pambıq üzrə dünya bazarı konyukturasına dair qısa icmal

Dünya üzrə pambıq balansına əsasən 2019-cu ilin iyun ayı ərzində pambığın istehsalında və təklifində artım olmasına baxmayaraq ehtiyatlarda azalma müşahidə olunmuşdur. Qlobal ehtiyatlardakı azalmanın əsas səbəblərindən biri Çinin pambıq ehtiyatlarındakı azalmadır. Həmçinin, dünya fabrik istehlakında müşahidə olunan artım da qlobal ehtiyatlardakı azalmaya səbəb olmuşdur.

Cədvəl 1. Dünya üzrə pambıq balansı (*Çin də daxil olmaqla*)

Milyon ton	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020 İyun
İlin əvvəlinə qalıq	21.8	23.2	19.6	17.5	17.6	16.9
İstehsal	26.0	20.9	23.2	27.0	25.9	27.3
Təklif	47.7	44.2	42.9	44.4	43.5	44.2
Fabrik istehlakı	24.4	24.7	25.3	26.7	26.6	27.3
İlin sonuna qalıq	23.3	19.6	17.5	17.6	16.9	16.8
Qalıq/İstehlak nisbəti	95.2%	79.6%	69.1%	66.0%	63.4%	61.7%

Cədvəl 2. Çinin pambıq balansı

Milyon ton	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20 İyun
İlin əvvəlinə qalıq	12.3	10.0	8.3	7.5
İstehsal	5.0	6.0	6.0	6.0
Təklif	18.4	17.2	16.2	15.8
Fabrik istehlakı	8.4	8.9	8.7	8.9
İlin sonuna qalıq	10.0	8.3	7.5	6.9
Qalıq/İstehlak nisbəti	119.1%	92.4%	85.6%	76.6%

Cədvəl 3. Çin daxil olmadan dünya pambıq balansı

Milyon ton	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20 İyun
İlin əvvəlinə qalıq	7.3	7.5	9.3	9.4
İstehsal	18.3	21.0	19.8	21.2
Təklif	25.6	28.5	29.2	30.7
Fabrik istehlakı	16.9	17.8	17.9	18.3
İlin sonuna qalıq	7.5	9.3	9.4	10.0
Qalıq/İstehlak nisbəti	41.6%	49.1%	47.4%	48.3%

Mənbə: *http://www.cottoninc.com/corporate/Market-Data/MonthlyEconomicLetter/*

- **2016-2018-ci illər ərzində pambığın dünya bazarı qiymətində artım trendi müşahidə olunmuşdur. Aylıq trendə əsasən 2019-cu ilin iyun ayında pambığın 1 kq-nın dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 3.4% azalaraq 1.71 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

2016-2018-ci illər və 2019-cu ilin ilk iki rübü ərzində pambığın dünya bazarında qiyməti, ABŞ dolları/kq

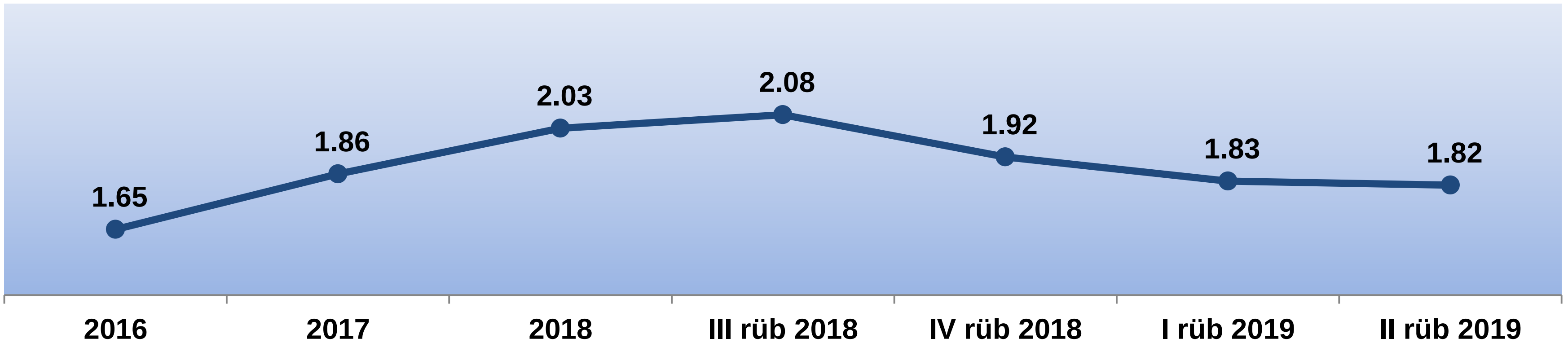

Mənbə: *https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices*

Son 1 il ərzində pambığın dünya bazarında qiyməti, ABŞ dolları/kq

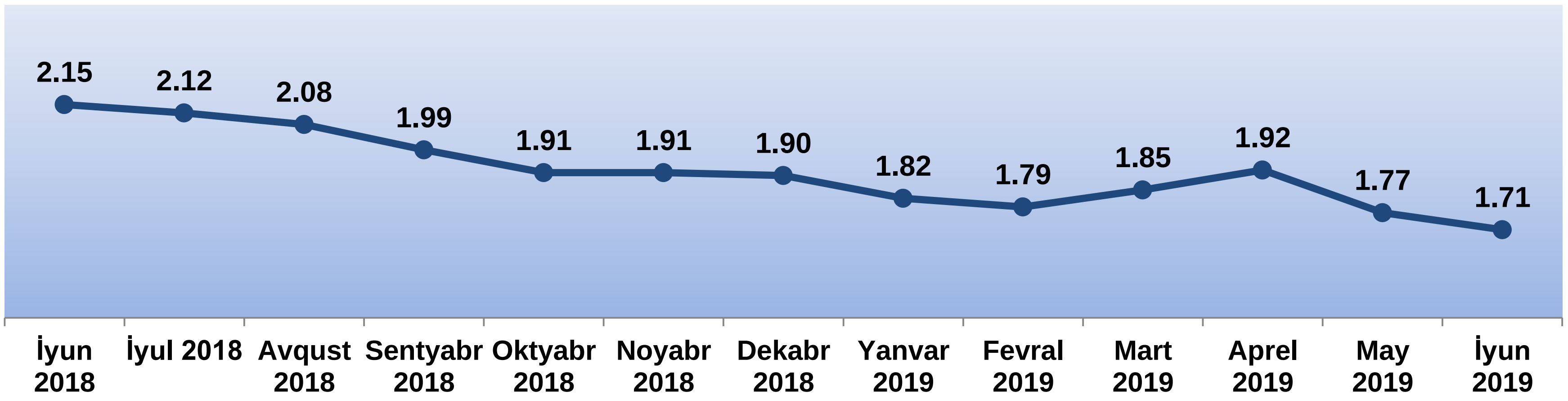

Mənbə: *http://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=cotton*

Xam ipəyin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **Dünya bazarında xam ipəyin qiymətində son bir il ərzində azalma trendi müşahidə olunmuşdur. 2019-cu ilin iyun ayında 1 ton xam ipəyin qiyməti 50.2 min ABŞ dollarına düşmüşdür. Həftəlik trenddə isə 2019-cu ilin iyun ayı ərzində xam ipəyin 1 tonunun qiyməti 49.28 min ABŞ dolları ilə 52.36 min ABŞ dolları arasında dəyişmişdir.**

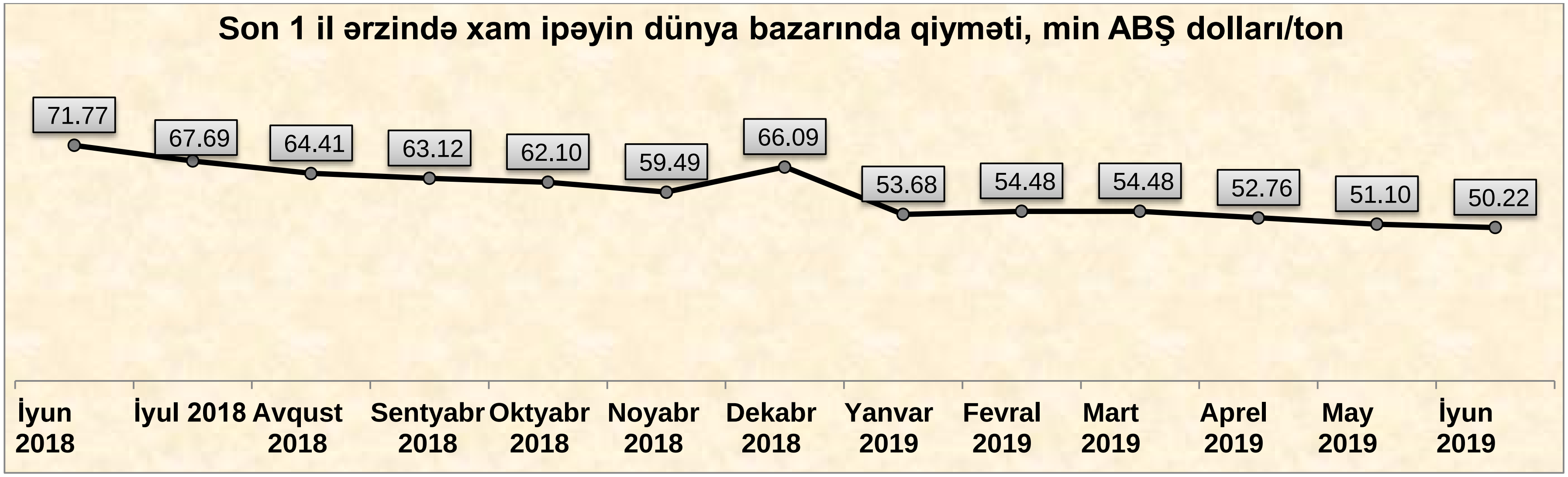

Mənbə: http://www.sunsirs.com/uk/sdetail-month--.html

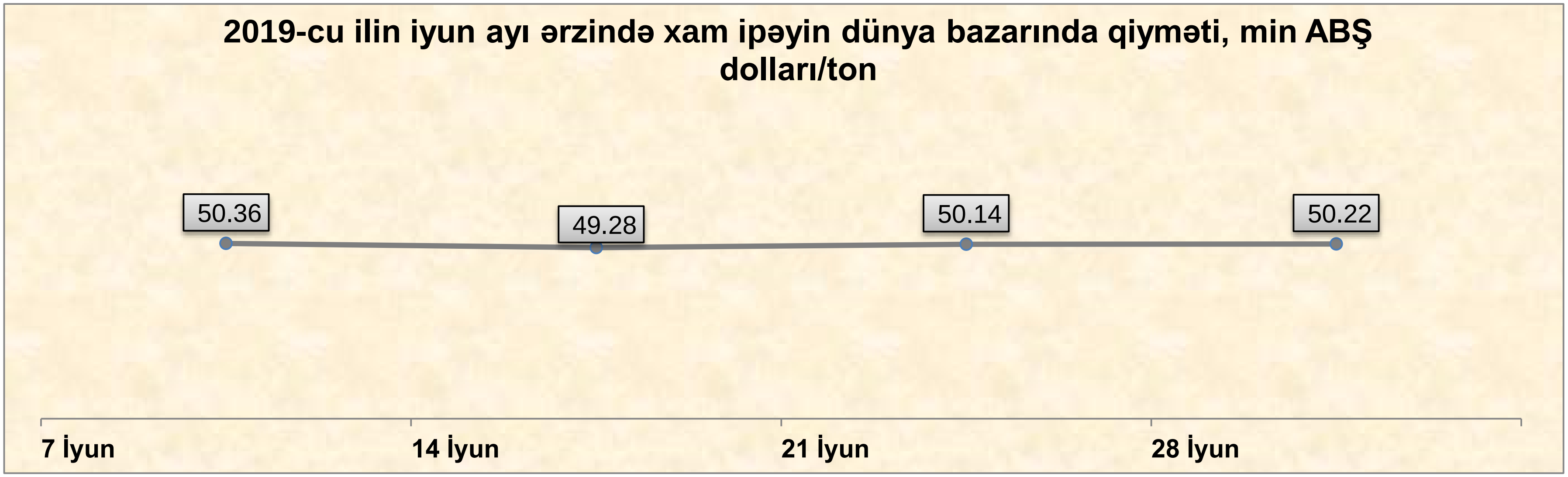

Mənbə: http://www.sunsirs.com/uk/sdetail-week--.html

Quru baramanın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **Dünya bazarında son bir il ərzində quru baramanın qiymətində azalma trendi müşahidə olunmuşdur. 2019-cu ilin iyun ayında quru baramanın dünya bazarı qiyməti ötən ilin iyun ayı ilə müqayisədə 28.6% azalmışdır. Həftəlik trenddə isə 2019-cu ilin iyun ayı ərzində quru baramanın 1 tonunun qiyməti 14.93 min ABŞ dolları ilə 15.36 min ABŞ dolları arasında dəyişmişdir.**

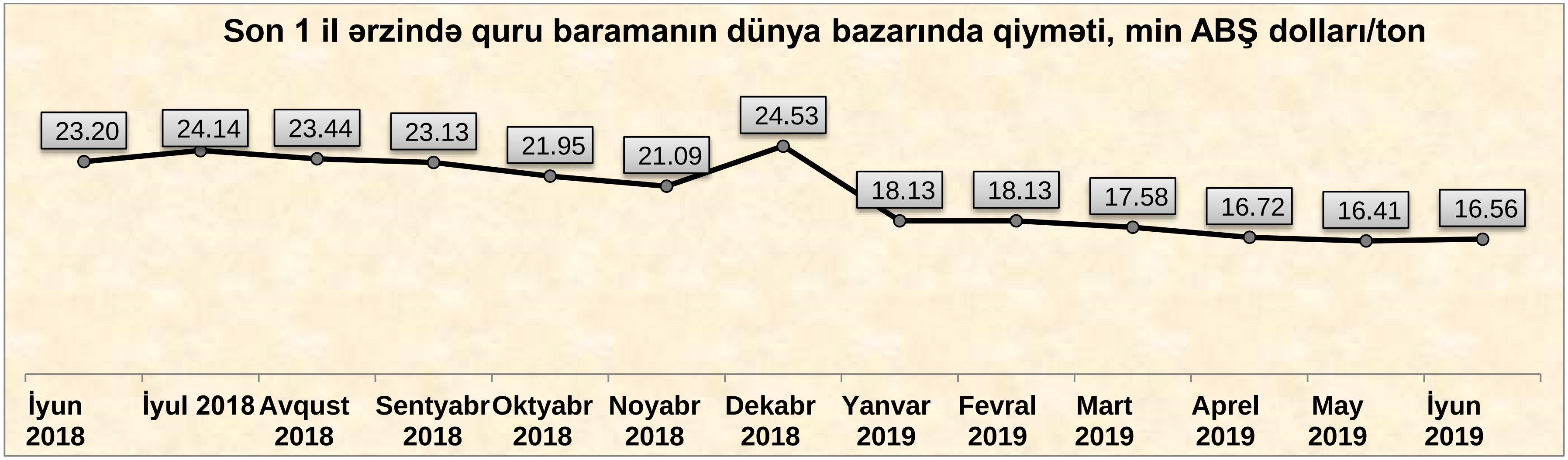

Mənbə: http://www.sunsirs.com/uk/sdetail-month--.html

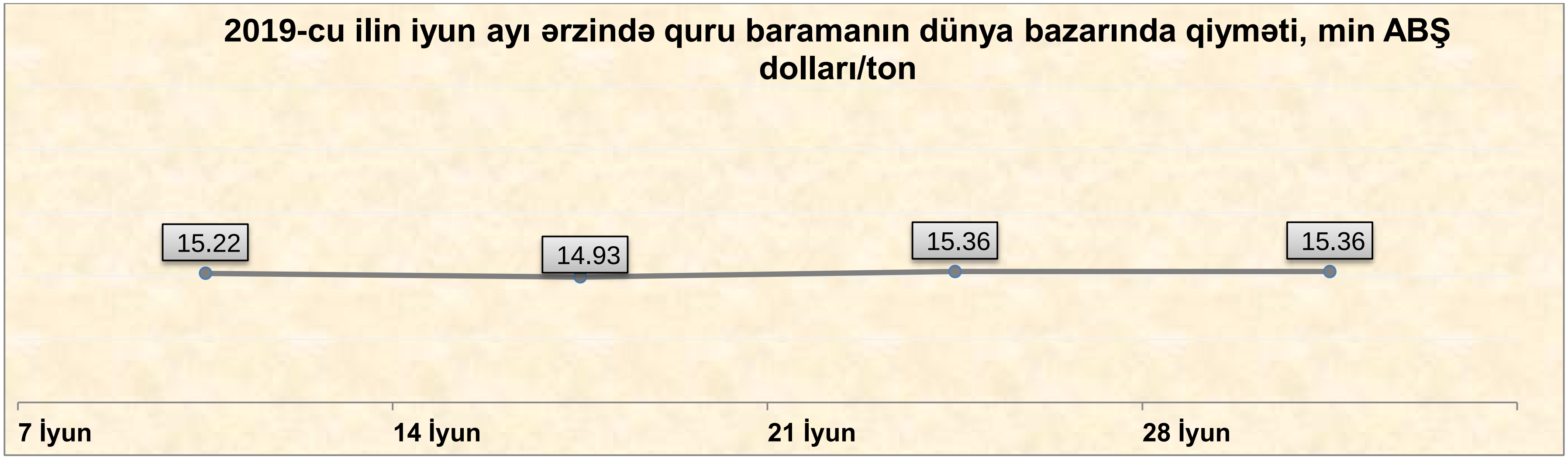

Mənbə: *http://www.sunsirs.com/uk/sdetail-week--.html*

Günəbaxan yağının dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

➢ **Dünya bazarında günəbaxan yağının qiymətində 2016-2018-ci illər ərzində ciddi azalma trendi müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin iyun ayında günəbaxan yağının 1 tonunun dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 0.5% artaraq 725.0 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

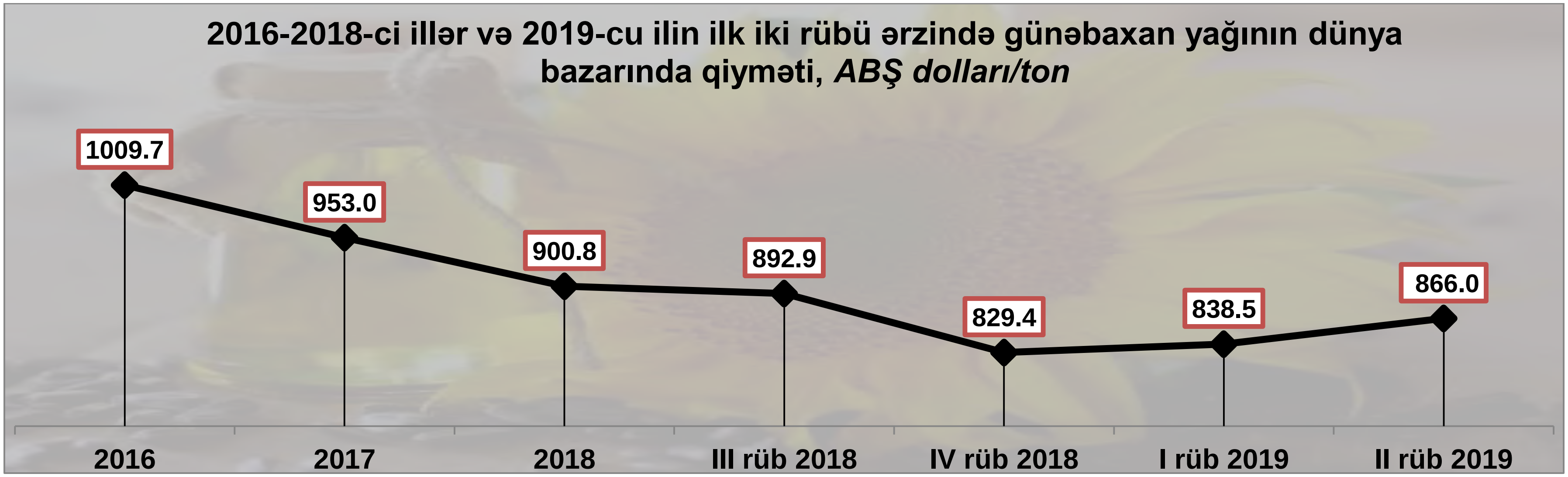

Mənbə: *https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices*

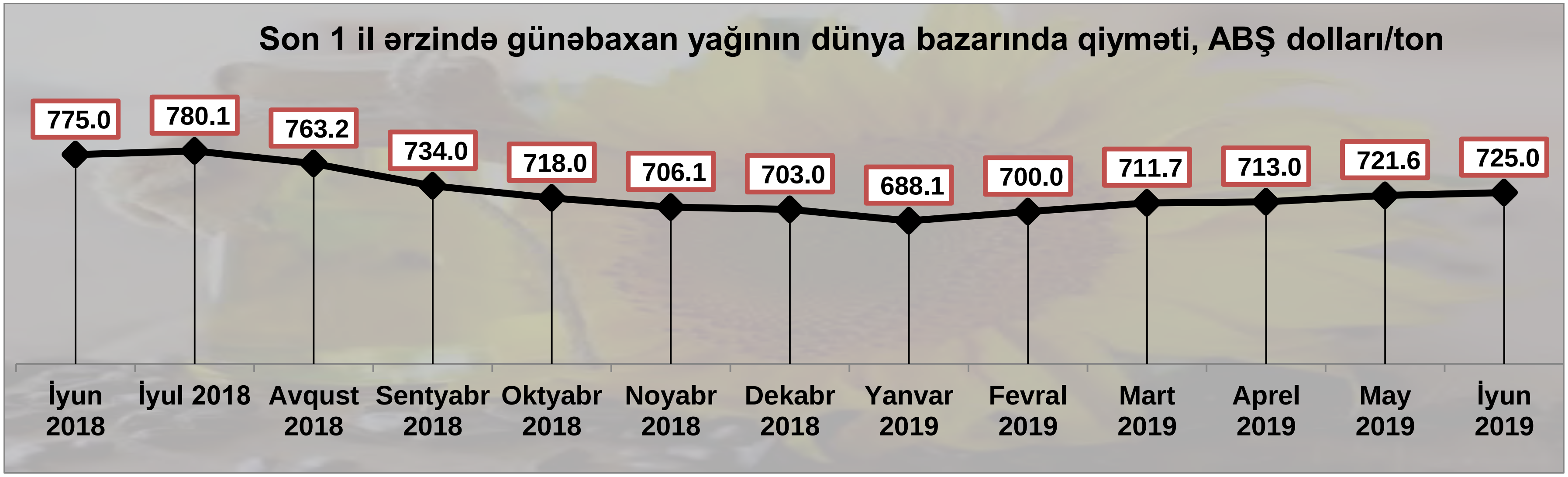

Mənbə: *https://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=sunflower-oil*

Yaşıl çayın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində yaşıl çayın dünya bazarı qiymətində qeyri-müəyyənliklər müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin iyun ayında yaşıl çayın 1 kiloqramının dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 8.4% azalaraq 2.19 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

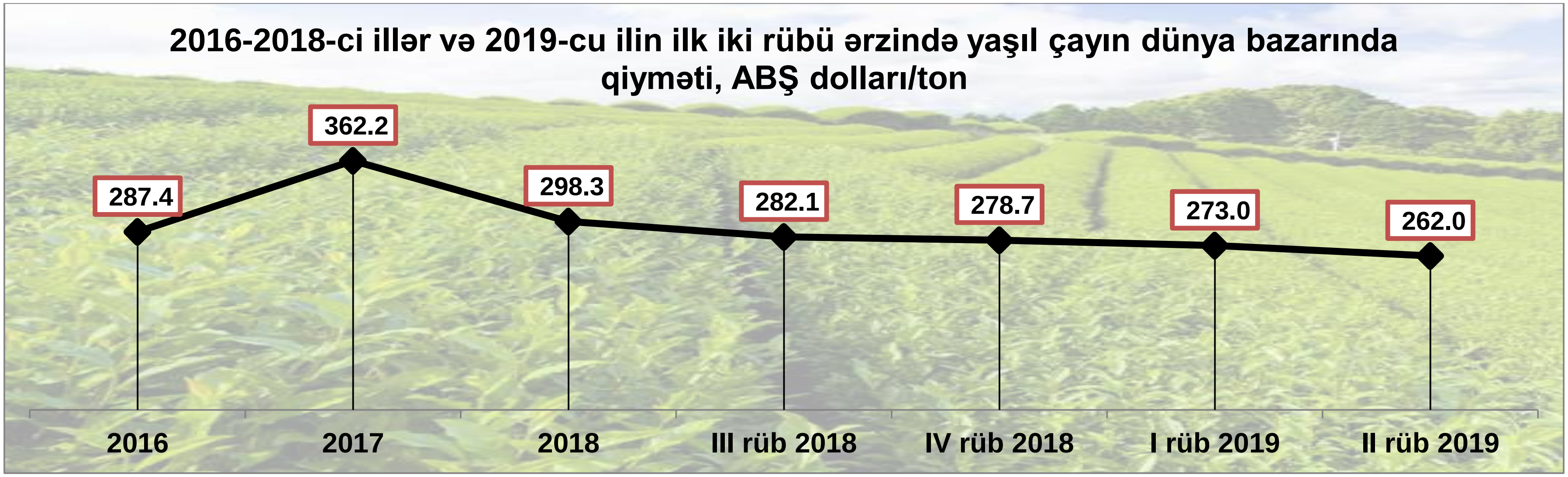

Mənbə: *https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices*

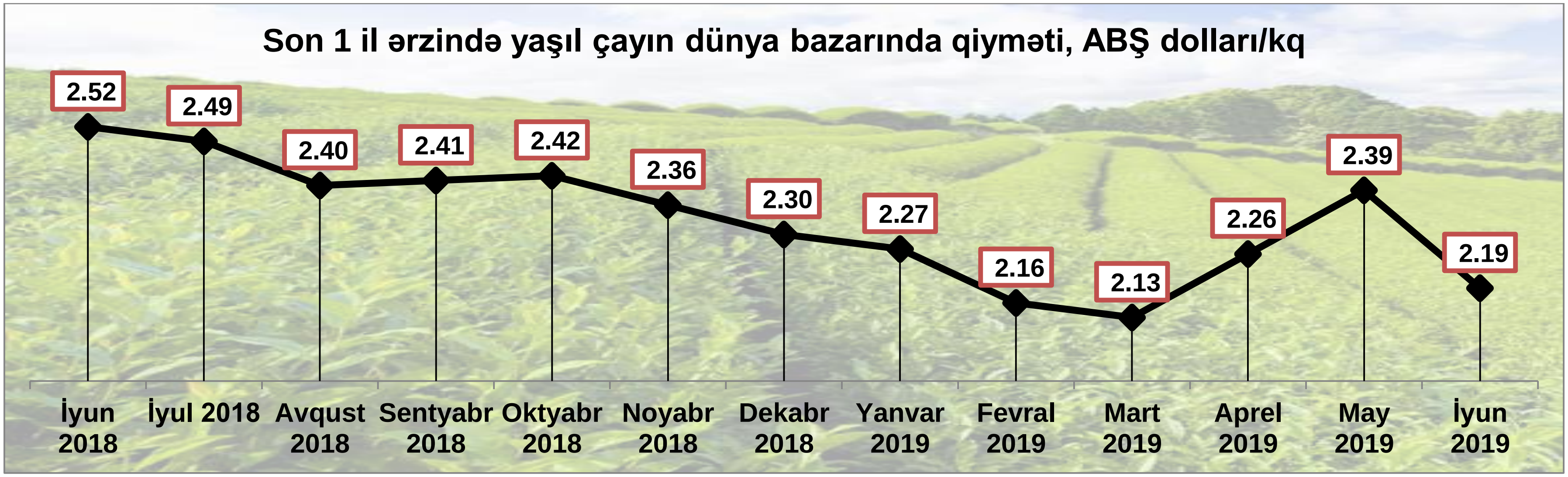

Mənbə: *https://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=tea*

Zeytun yağının dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində zeytun yağının dünya bazarı qiymətində qeyri-müəyyənliklər müşahidə olunmuşdur. 2018-ci ilin III rübündən başlayan zeytun yağının dünya bazarı qiymətindəki azalma 2019-cu ilin iyun ayında da davam etmişdir.**

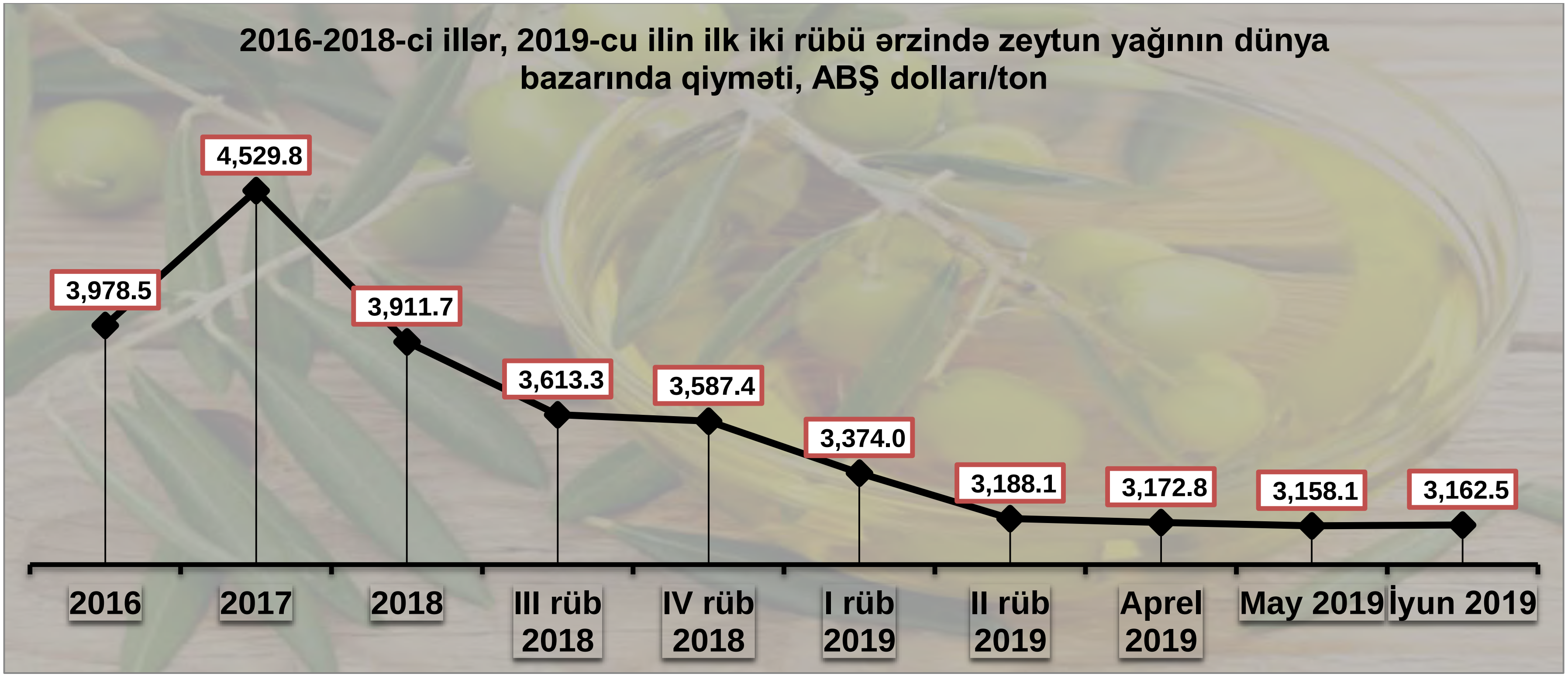

Mənbə: *https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices*

Şəkərin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində şəkərin dünya bazarı qiymətində azalma trendi müşahidə olunmuşdur. 2019-cu ilin iyun ayında şəkərin 1 kiloqramının qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə bir qədər artaraq 0.28 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

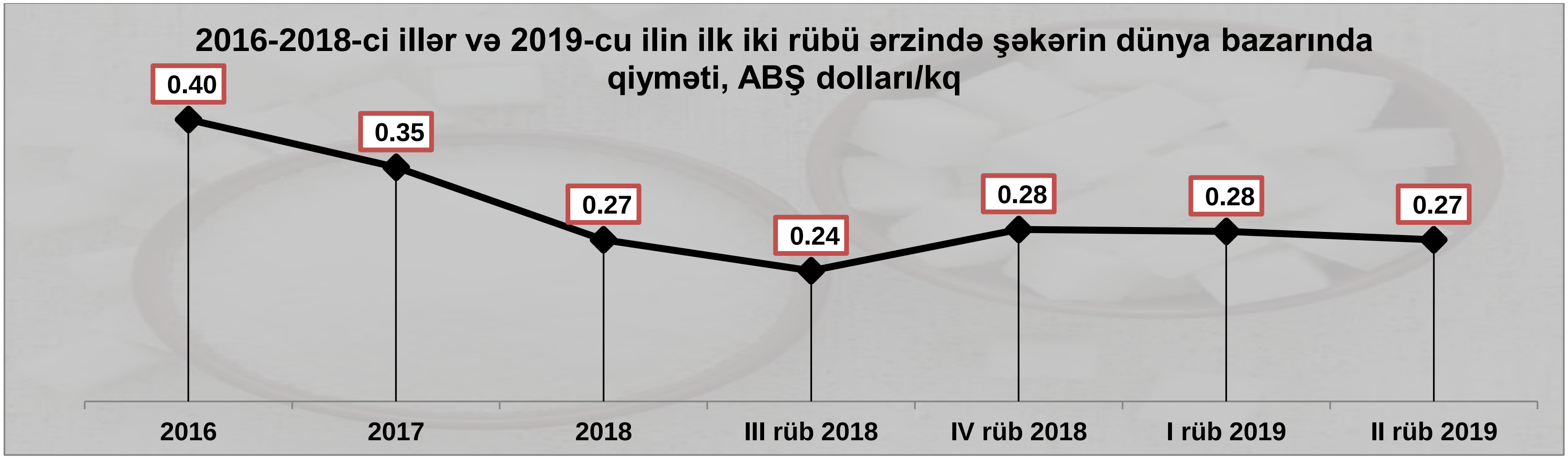

Mənbə*:* https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

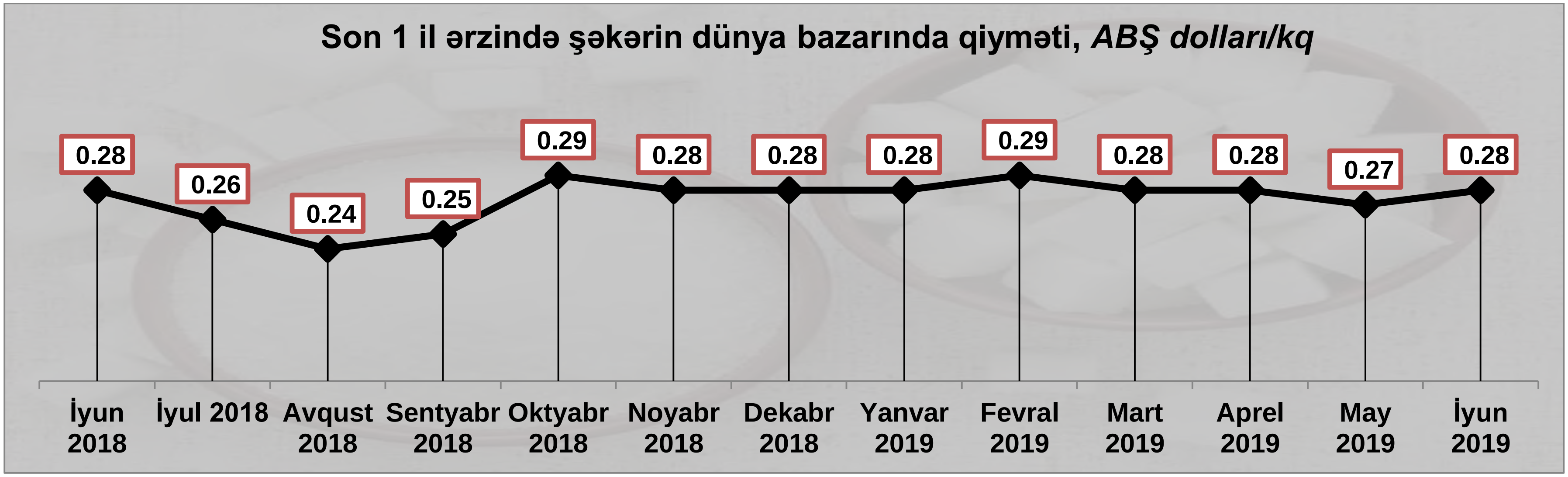

Mənbə*:* https://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=sugar

Soyanın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində soyanın dünya bazarı qiymətində kəskin azalma müşahidə olunmuşdur. 2019-cu ilin fevral ayından etibarən qeydə alınan azalma iyun ayında artımla əvəzlənmişdir. 2019-cu ilin iyun ayında soyanın 1 tonunun qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 6.8% artaraq 360.3 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

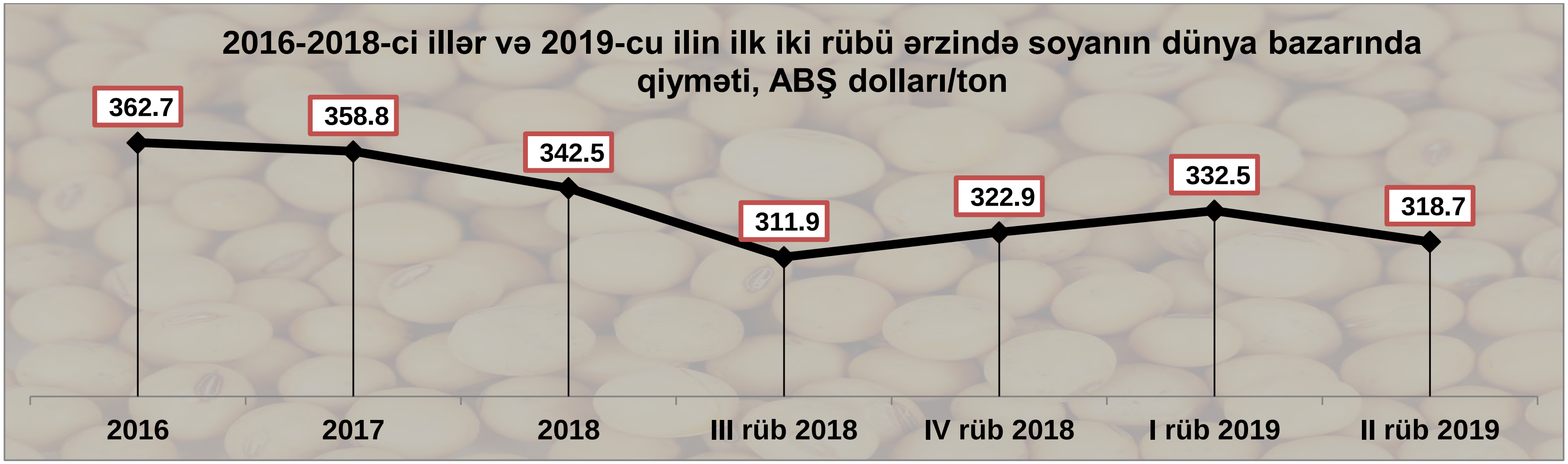

Mənbə: *https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices*

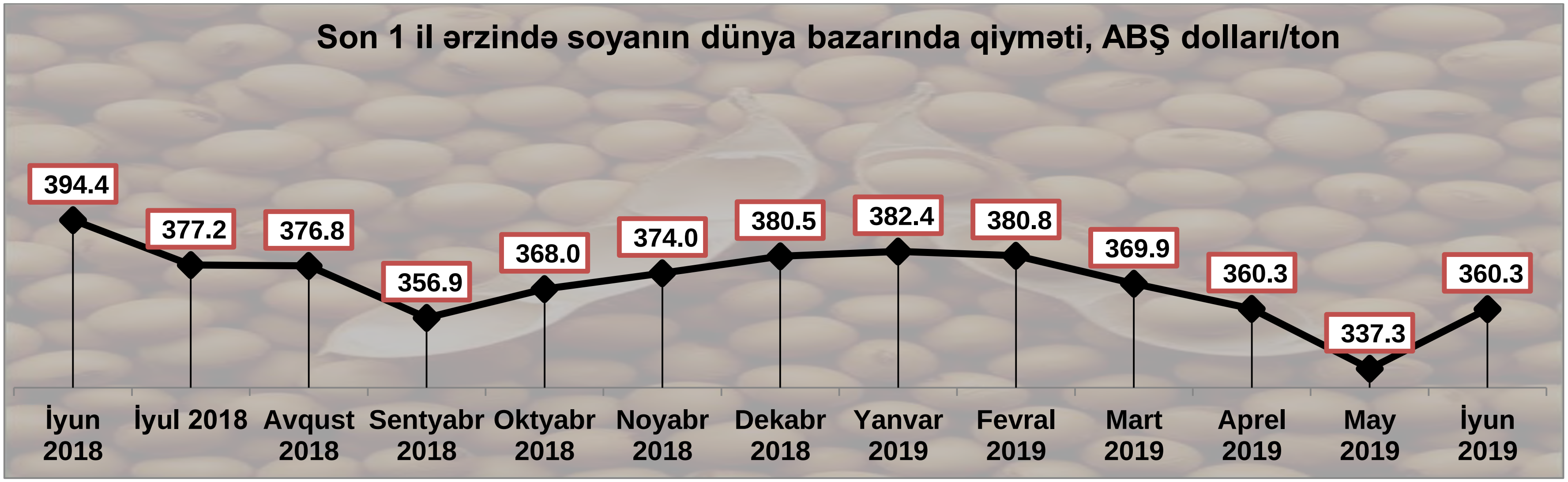

Mənbə:http://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=soybeans

Mal ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində mal ətinin dünya bazarı qiymətində qeyri-müəyyənliklər müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin iyun ayında mal ətinin 1 kq-ın dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə bir qədər artaraq 4.63 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

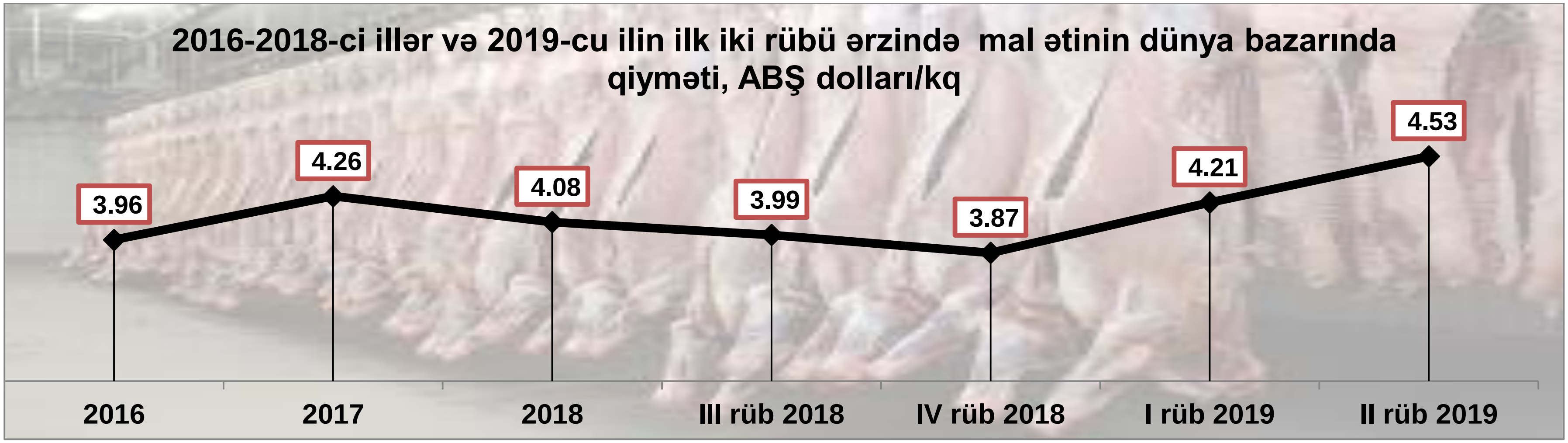

Mənbə*:* https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

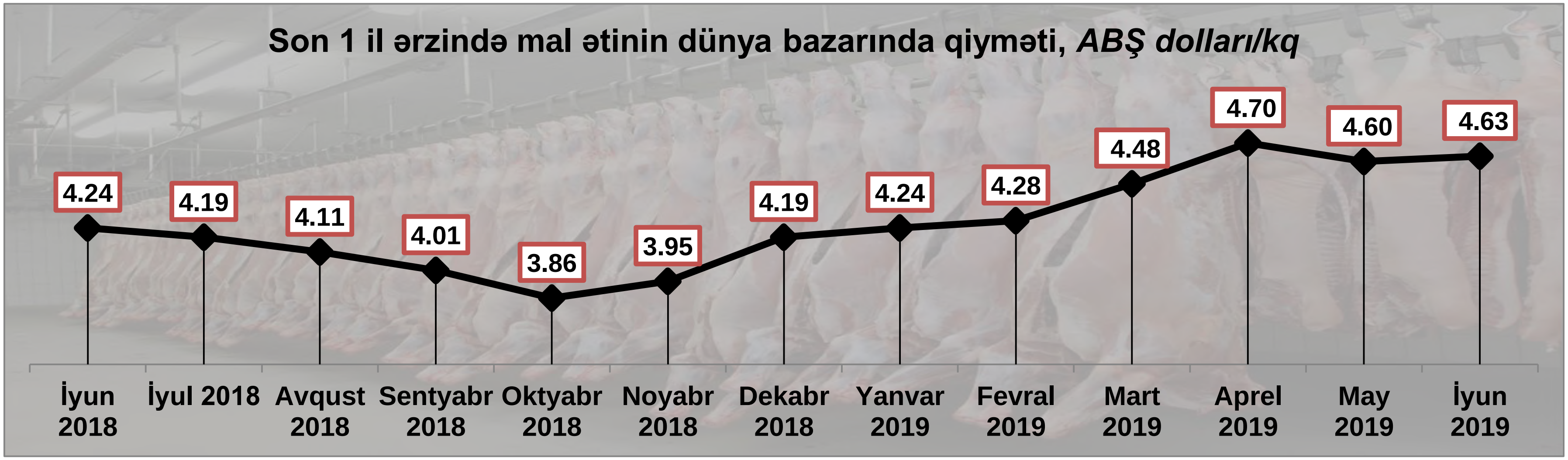

Mənbə: https://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=beef&months=120

Qoyun ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində qoyun ətinin dünya bazarı qiymətində dayanıqlı artım trendi müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin iyun ayında qoyun ətinin 1 kq-ın dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 6.3% azalaraq 2.83 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

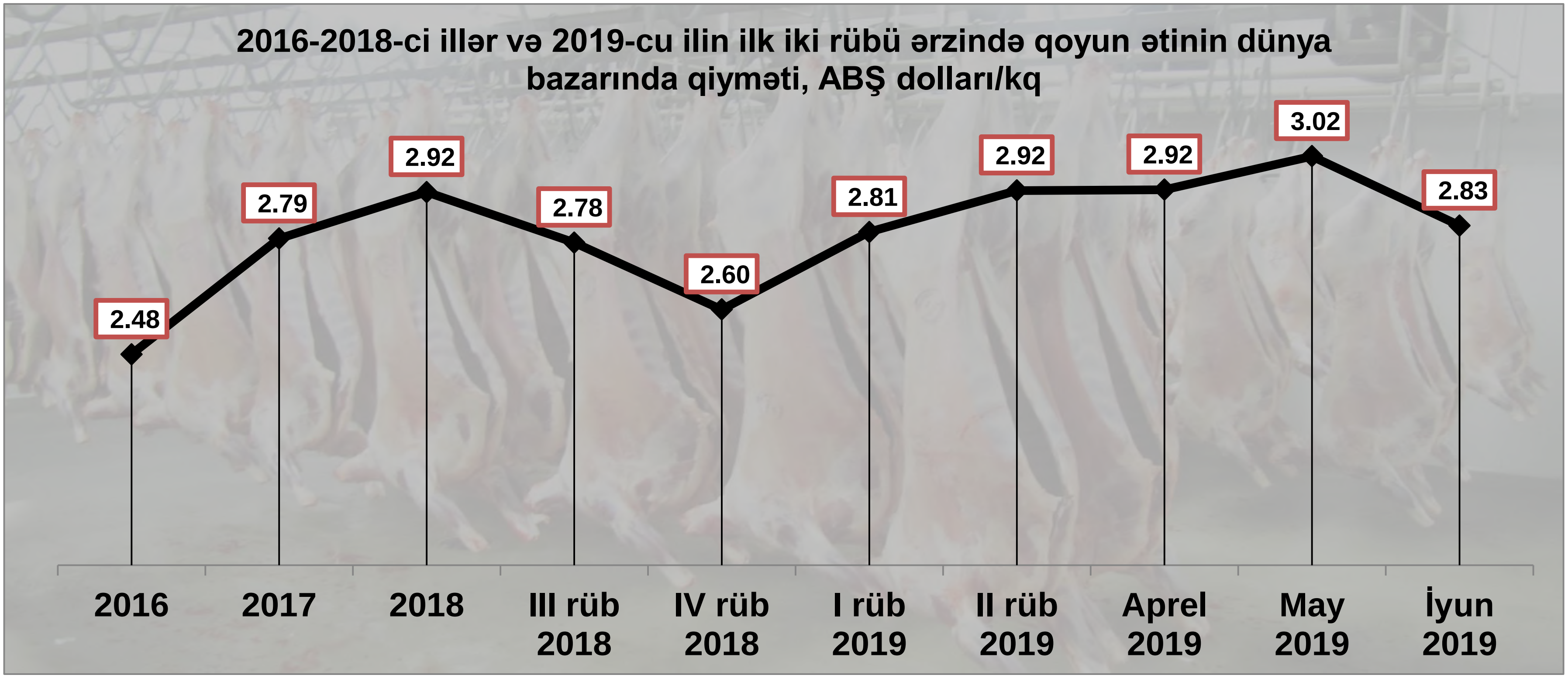

Mənbə: *https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices*

Donuz ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- 2016-2018-ci illər ərzində donuz ətinin dünya bazarı qiymətində qeyri-müəyyənliklər müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin iyun ayında donuz ətinin 1 kq-ın dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 5.03% azalaraq 1.70 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.

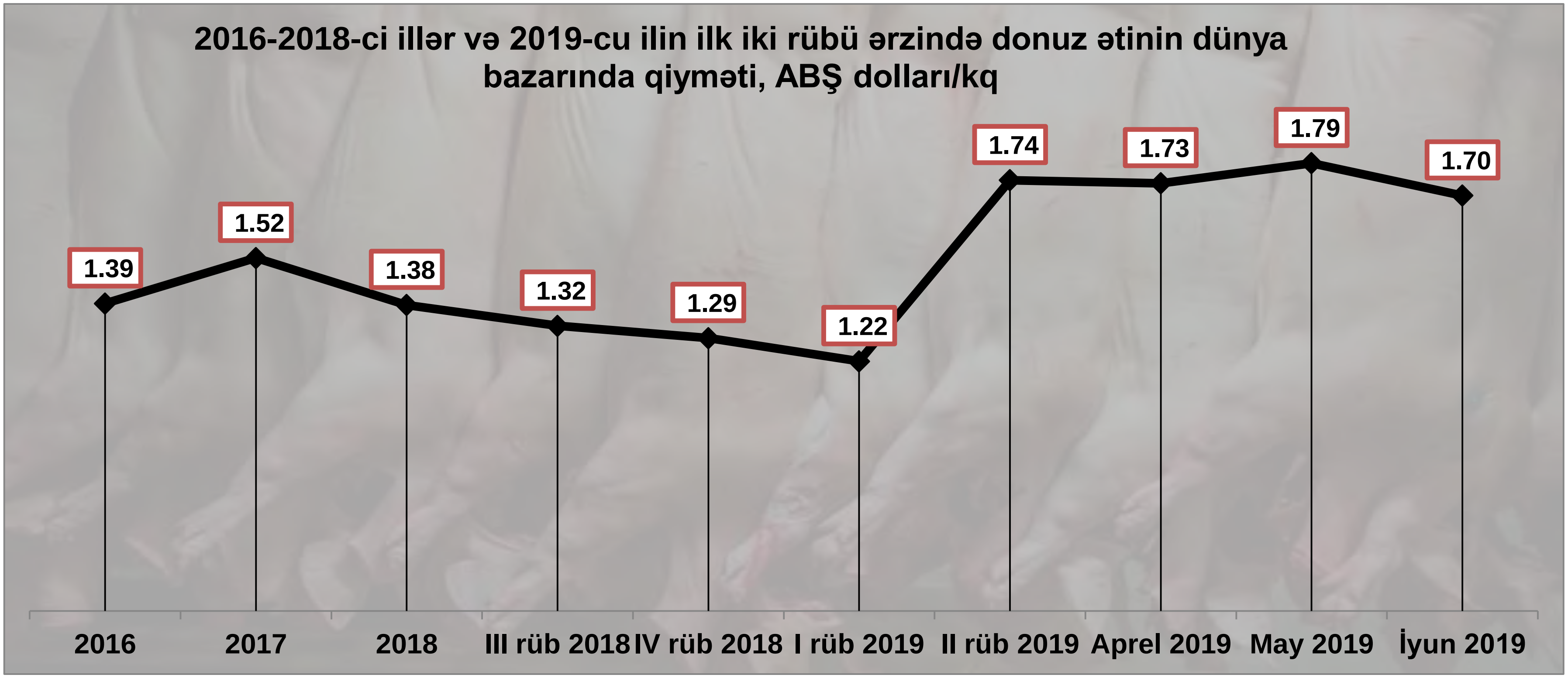

Mənbə: https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

Quş ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **Dünya bazarında 2016-2018-ci illər ərzində quş ətinin qiymətində artım müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin iyun ayında quş ətinin 1 kq-ın dünya bazarı qiyməti ötən ay ilə müqayisədə 1% azalaraq 2.07 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

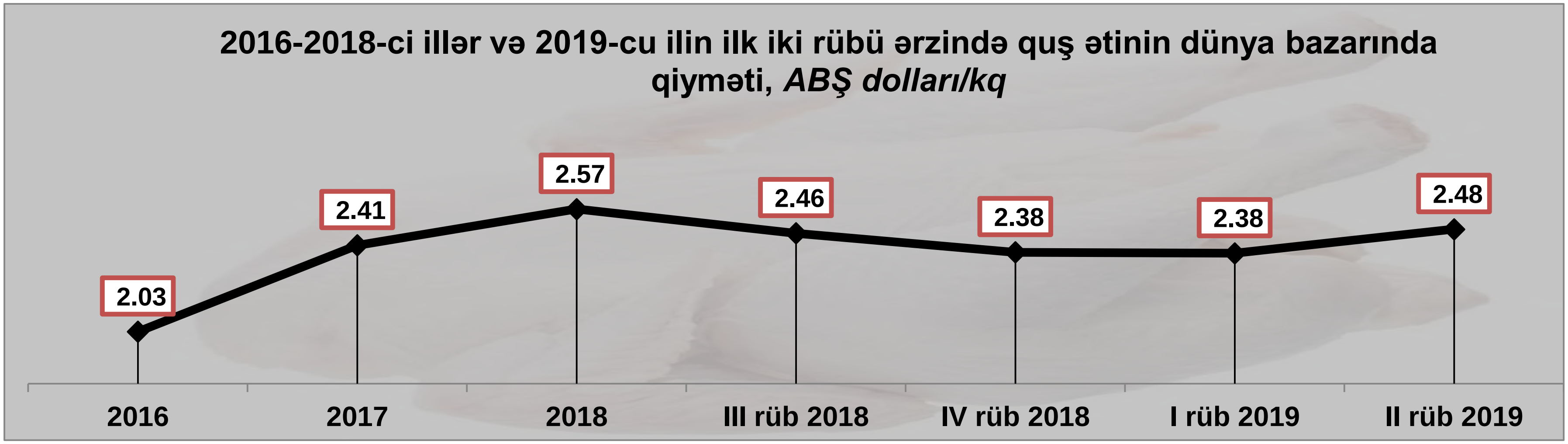

Mənbə*:* *https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices*

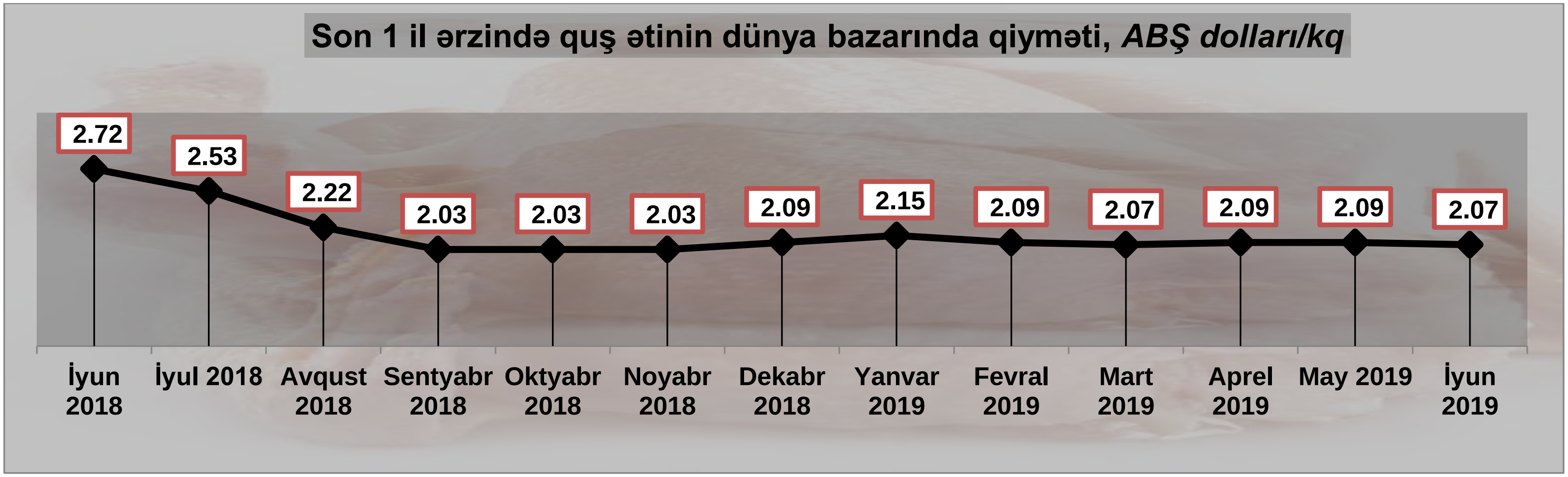

Mənbə: *https://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=chicken*

Qaba yunun dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2018-ci ildə qaba yunun 1 tonunun dünya bazarı qiyməti əvvəlki illərlə müqayisədə kəskin şəkildə artaraq 1521.5 ABŞ dolları olmuşdur. 2019-cu ilin iyun ayında qaba yunun 1 tonunun dünya bazarı qiyməti 1,430.4 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

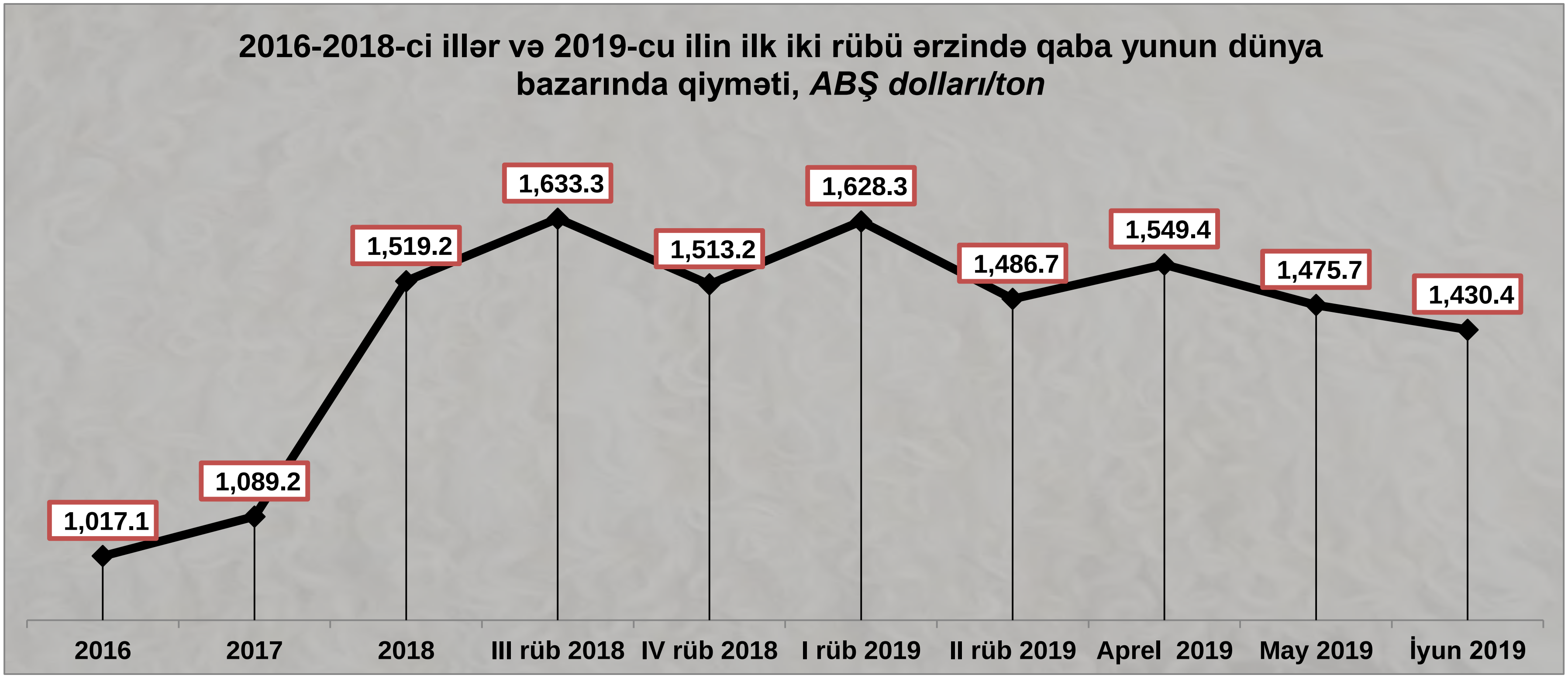

Mənbə*:* *https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices*

Südün dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2015 və 2016-cı illərdə ABŞ, Avropa İttifaqı və Yeni Zelandiyada süd xammalının bazar qiymətlərində 2014-cü ilə nəzərən kəskin azalma trendi müşahidə olunmuşdur. 2017-ci ildə süd xammalının qiymətində yenidən artım başlasa da, 2018 və 2019-cu illərdəki qiymət 2014-cü il ilə müqayisədə kəskin şəkildə aşağıdır. Aylıq trenddə isə 2019-cu ilin may ayında süd xammalının dünya bazarında sahədən satış qiymətində ABŞ və Avropa İttifaqında artım, Yeni Zelandiyada isə bir qədər azalma qeydə alınmışdır.**

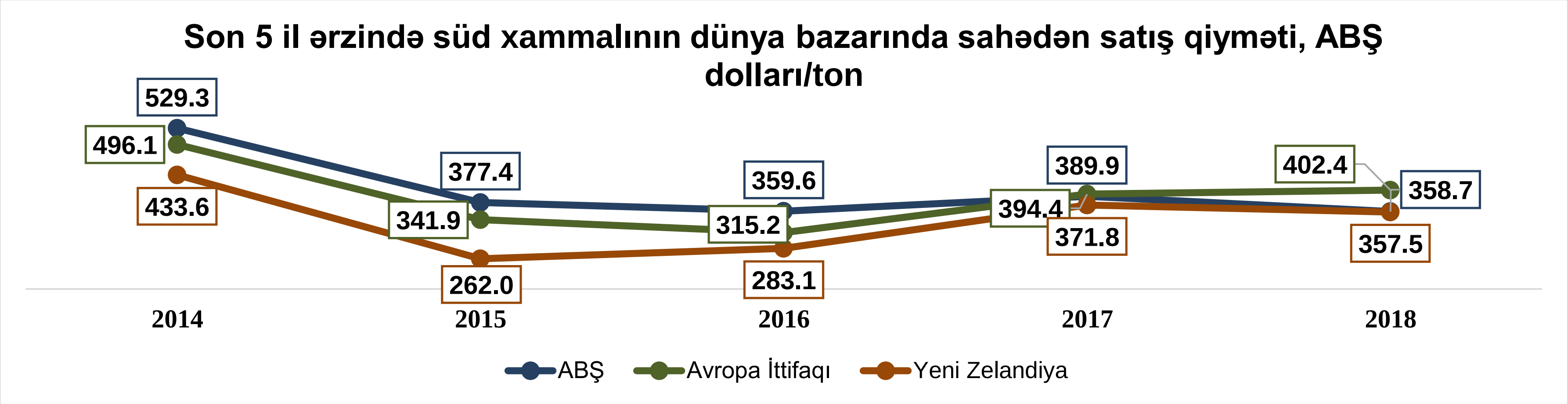

Mənbə:https://www.clal.it/en/index.php

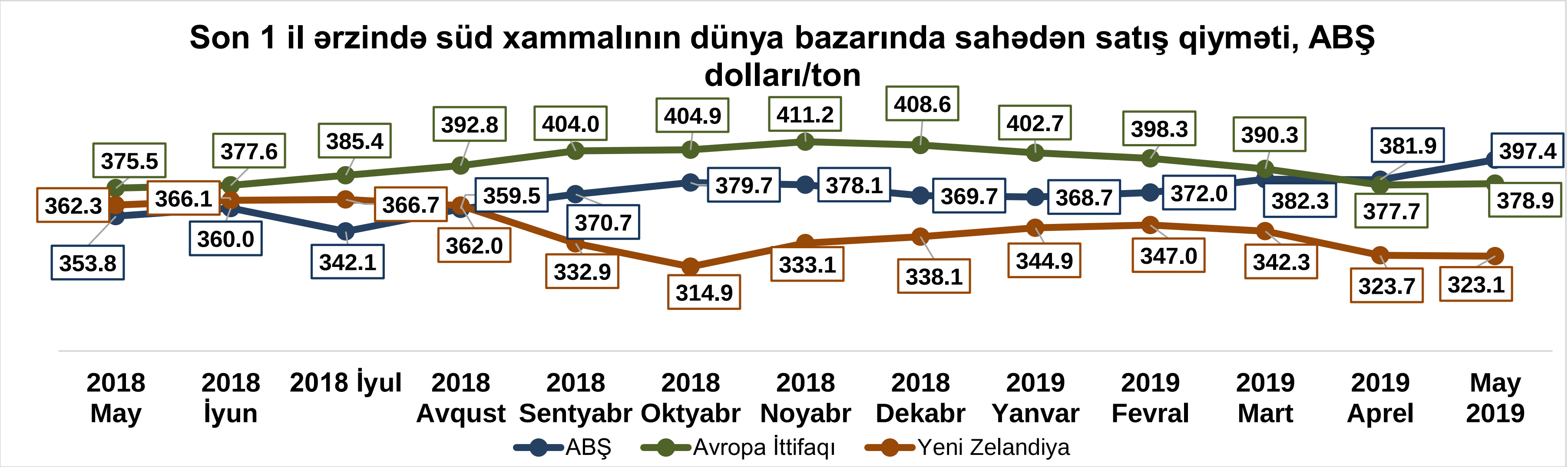

Mənbə: https://www.clal.it/en/index.php

- Süd xammalının dünya bazarı qiymətindəki azalma trendi quru südün dünya bazarı qiymətində də özünü göstərmişdir. Belə ki, 2015 və 2016-cı illərdəki azalma trendi 2017-ci ildən etibarən artım ilə əvəz olunsa da, 2014-cü ildəki qiymət səviyyəsinə çatmamışdır. Aylıq trenddə isə 2019-cu ilin may ayında ABŞ və Avropa İttifaqında quru südün 1 tonunun dünya bazarı qiymətində artım qeydə alınmışdır.

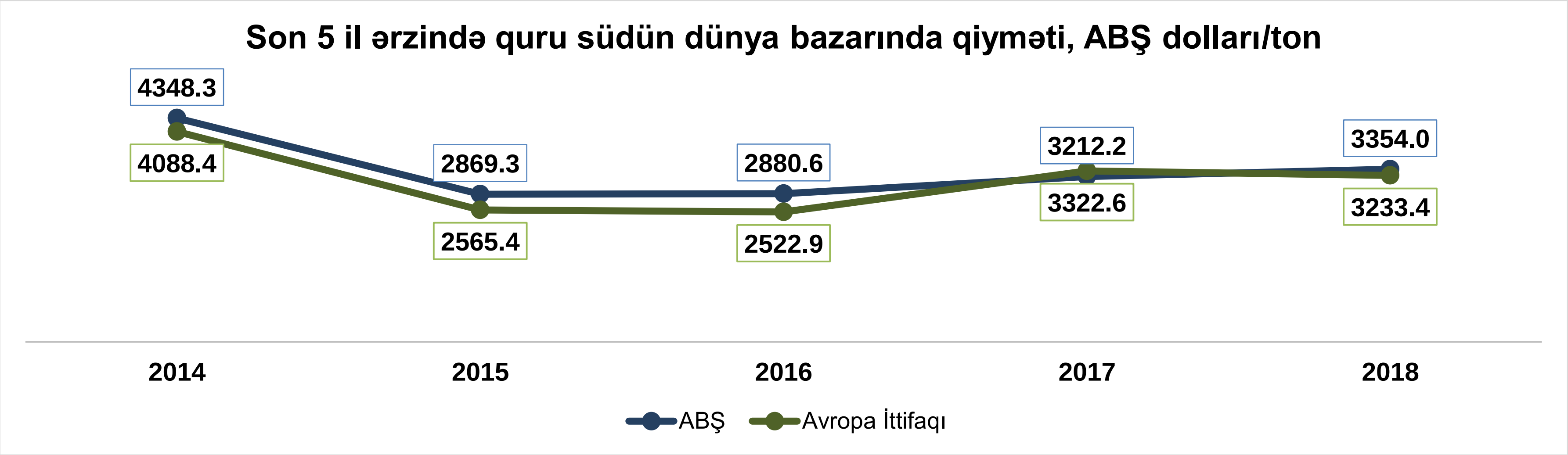

Mənbə: https://www.clal.it/en/index.php

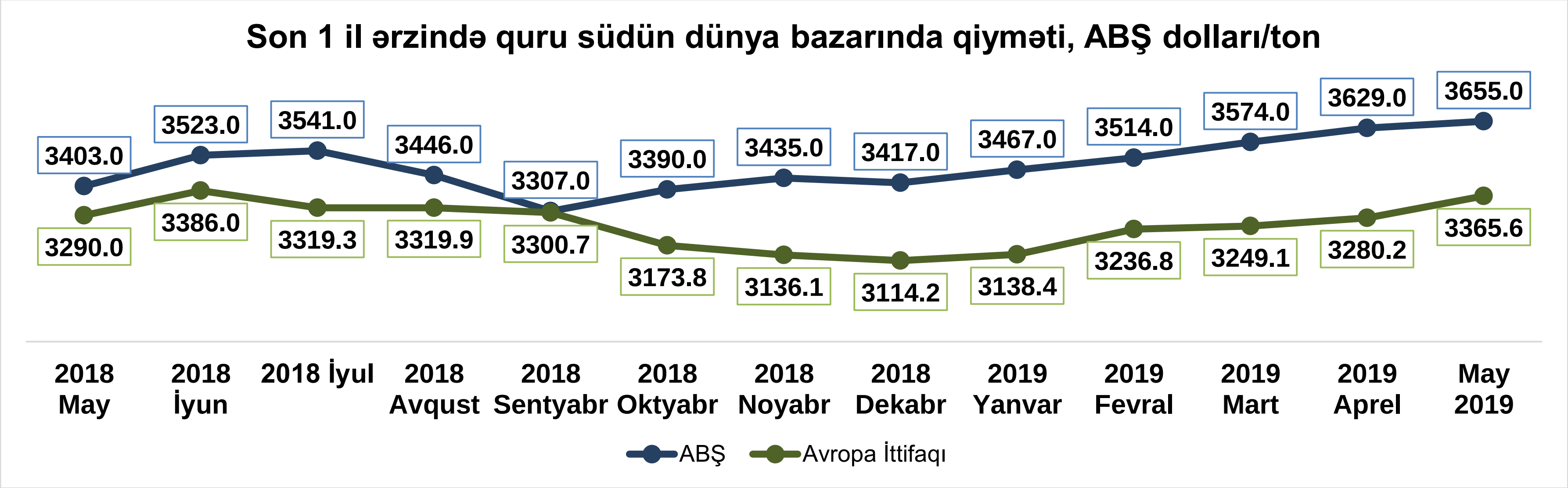

Mənbə: https://www.clal.it/en/index.php

Gübrənin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illərdə dünya bazarında kalsium fosfatın və potassium xloridin qiymətində azalma trendi, diamonium fosfatın, üçqat super fosfat və karbamidin qiymətində isə əsasən artım trendi müşahidə olunmuşdur. 2019-cu ilin iyun ayında əvvəlki ay ilə müqayisədə üçqat super fosfatın qiymətində azalma, diamonium fosfatın, potassium xloridin, karbamidin və kalsium fosfatın qiymətində isə artım müşahidə olunmuşdur.**

2016-2018-ci illər və 2019-cu ilin ilk 6 ayı ərzində gübrənin növlər üzrə dünya bazarında qiyməti, *ABŞ dolları/ton*

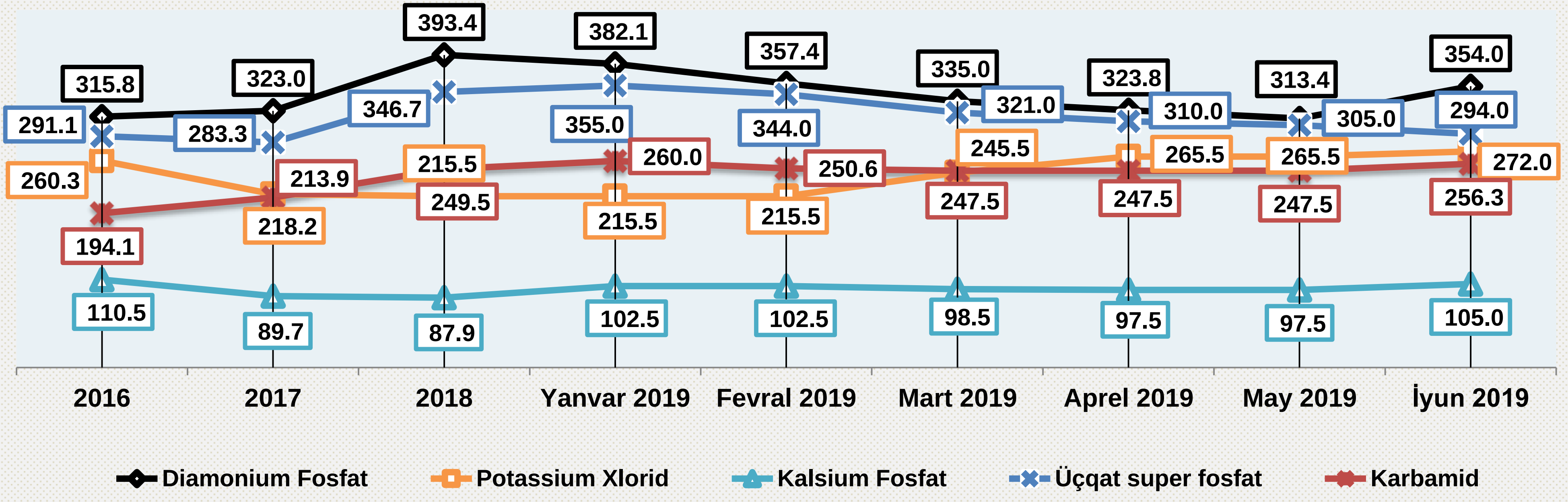

Mənbə: *http://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=potassium-chloride*
http://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=dap-fertilizer
http://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=rock-phosphate
http://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=triple-superphosphate
http://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=urea